

PANANGPADUR-AS ITI EMPATHY NGA AGMINISTRO

Ti ministering ket panangparegta. Mabalintayo a paregtaen dagiti dadduma no padasentayo a maawatan no ania ti mapaspasaranda ken ipakitatayo a natallugodtayo a mangtulong ken magsuporta kadakuada.

Gapu ta kayat ti Nailangitan nga Amatayo nga Gagbalintayo a kas Kenkuana, dagiti karit a sang-sanguentayo iti daytoy a biag ket makapagbalinda a gundaway iti panagsursuro no agtalektayo Kenkuana ken agtalinaedtayo iti dana. Pagdaksanna, ti panag-talinaed iti dana ket mabalin a narigat no marikna-tayo a maipaspasangotayo kadagita a pannubok iti bukodtayo.

Ngem saantayo a naikari a magna iti dana nga agmaymaysa. Nagun-od ti Mangisalakan ti naan-anay nga empathy, nagpakababa iti amin a banag tapno maammuanna no kasano a tulongannatayo kadagiti rigattayo (kitaen iti Alma 7:11–12; Doktrina ken

Katulagan 122:8). Namnamaenna a suroten ti tunggal maysa kadatayo ti pagwadanna ken kasta met nga ipakitatayo ti empathy. Nakitulag ti tunggal miembro ti Simbaan a “makipagladingit kadagiti agladladingit; wen, manglinglingay kadagiti makasapul iti pannakalinglingay” (Mosiah 18:9). Iti baet dagiti bukodtayo a karit, masuruantayo iti unos dagiti nasantuan a kasuratan a panunotentayo dagiti dadduma ket “itag-ayyo dagiti im-ima a nalpay, ket patibkerenyo dati tumtumeng nga aglukay” ken palintegenyo dagiti dandana a maipaay kadagiti saksakayo, tapno saan a maligos ti pilay” (Hebreo 12:12–13; kitaen met iti Isaias 35:3–4; Doktrina ken Katulagan 81:5–6).

No kibinentayo dagiti dadduma—bay-an nga agsadagda kadatayo, ket makipagnatayo kadakuada, tulongantayo ida nga agtalinaed iti dana iti napapaut nga umdas para iti Mangisalakana saan laeng a tapno pasuroten ida—maysa kadagiti kangrunaan a panggep ti ministering—ngem tapno agasantayo pay ida (kitaen iti Doktrina ken Katulagan 112:13).

Ania ti Empathy?

Ti empathy ket pannakaawat iti panagrikna, pampanunot, ken kasasaad ti sabali a tao manipud iti panniriganda imbes a ti bukodtayo.¹

Napateg ti panagbalintayo nga empathetic kadagiti panagkagumaantayo nga ag-minister iti dadduma ken mangipatungpal iti panggeptayo kas ministering brothers and sisters. Daytoy ti mangpalugod a panunotentayo ti bagbagitayo iti isu met la a kasasaad ti maysa a tao.

Panangpanunot iti Kasasaad ti Maysa a Tao

Naisarita ti estoria maipapan iti managbabain a lalaki a Santo iti Ud-udina nga Aldaw a masansan nga agtugaw iti likud iti kapilia nga agmaymaysa. Idi pimmusay ti miembro ti korum dagiti elder, nangted ti bishop iti bendision ti priesthood a mangliwliwa kadagiti miembro ti familia ti natay nga elder. Nangyeg iti taraon dagiti kakabsat a babai iti Relief Society. Immay simmarungkar dagiti nasisingpet a gagayem ken kaarruba iti familia ket kinunada, “Ammuentayo no adda banag a maaramidatayo tapno makatulong.”

Ngem idi sumarungkar daytoy managbabain a lalaki iti familia iti dayta nga aldaw, pinagunina ti doorbell ket idi pastreken ti balo a babai, kinunana laeng, “Immayak tapno dalusak dagiti sapatoso.” Iti sumagmamano nga oras, nadalusan ken napasileng ti amin a sapatos ti familia kas panagsagana para iti panagtabon. Iti sumaruno a Domingo nakipagtugaw ti familia ti pimmusay nga elder iti abay ti managbabain a lalaki iti intar iti likud.

Daytoy ti maysa a lalaki a nakabael a nangipatungpal iti saan a maipaay a kasapulan. Agpada nga isuda ken isuna a nabendisionan babaen ti natarabay nga empathy iti panagministrana.

Kasano a Mapadur-asko ti Empathy?

Kasla sumagmamano ti napagasatan iti sagut tapno makapag-empathize. Ngem para kadagiti agkagumaan, adda naimbag a damag. Iti napalabas a 30 a tawen, inadal ti umad-adu a bilang dagiti agsuksukisok ti empathy. Idinto ta adu kadakuada ti nangadal iti topiko nga addaan iti nadumaduma a wagas, kaaduanna

kadakuada ti immanamong a ti empanthy ket maysa a banag a masursuro.²

Makapagkararagtayo para iti sagut ti empathy. Tapno dumur-as, makatulong pay a maaddaan iti nasaysayaat a pannakaawat iti no kasano nga itrabaho ti empathy. Dagiti sumaganad a singasing ket gagangay a maawat kas kangrunaan nga elemento ti empathy.³ Idinto a masansan a maaramid dagitoy a ditayo ammo a mapaspasamakda, ti pannakaammo kadagitoy ti mangted kadatayo iti gundaway a mangkita kadagiti oportunidad tapno dumur-as.

1. Maawatan

Ti empathy ket agkasapulan iti pannakaawat iti kasasaad ti sabali. Ti nasaysayaat a pannakaawattayo iti kasasaadda, nalaklaka a maawatantayo no kasano ti panagriknada iti daytoy ken no ania ti maaramidatayo a makatulong.

Sireregta a panagdengngeg, panagsaludsod, ken pannakiuman kadakuada ken kadagiti dadduma ket napateg a tignay para iti pannakaawat iti kasasaadda. Sursuruen ti ad-adu pay maipapan kadagitoy a konsepto kadagiti immun-una nga artikulo ti Dagiti Pagbatayan iti Ministering:

- “Lima a Banag nga Aramiden dagiti Nasayaat a Dumdumngeg,” *Liahona*, Hunio 2018, 6.
- “Kauman maipapan kadagiti Kasapulanda,” *Liahona*, Sept. 2018, 6.
- “Iraman dagiti Dadduma iti Ministering—kas Kasapulan,” *Liahona*, Okt. 2018, 6.

No agkalikagumtayo a makaawat, nasken nga addantayo iti oras a makaawat iti naipangruna a kasasaad imbes a panangipapan a naibatay iti sabali a naaddaan iti isu met la a padas. No saan, maliwayantayo ti makaawat ket panawantayo ida a makarikna iti saan a pannakaawat.

2. Ipapan

Kadagiti panagkagumaantayo nga agtungpal iti katulagantayo a makipagladingit kadagitgi agladladingit ken manglinglingay kadagiti agkasapulan iti pannakalinglingay, makapagkararagtayo a tulongantayo ti Espiritu Santo no ania ti mabalina a rikna ti maysa a tao ken no kasano a makatulongtayo.

Idinto a maawatantayo dagiti kasasaad ti maysa a tao, tunggal maysa kadatayo—gagangay man a mapasamak wenno saan—ket mabalina nga aramiden ti ehersisio ti panangipapan no ania ti panunoten wenno riknaen iti dayta a kasasaad. Iti pannakaawat kadagita a kapanunotan ken panagrikna, a buyogan ti

pannarabay ti Espiritu Santo, ket makatulong a mangtarabay iti isusungbattayo iti kasasaadda.

No maawatantayo dagiti kasasaad dagiti sabali ket panunotentayo no kasano ti mabalin a panagriknada, nasken a saantayo a mangkedngan iti saan nga umno kadakuada (kitaen iti Mateo 7:1). Ti panagbalin managdillaw iti no kasano a naipasango iti kasasaad ti maysa a tao ket makaiturong kadatayo a manggep-ep iti saem a gapuanan ti kasasaad.

3. Sungbatan

No kasano ti panangsunbat ket napateg gapu ta kasta ti ipakita ti empathy-tayo. Saan a mabilang dagiti wagas a pangipeksaantayo iti pannakaawattayo agpada nga iti panangisawang ken saan a panangisawang. Napateg a laglagipen a ri panggeptayo a tun-oyen saan a kasapulan ti mangrisut iti parikut. Masansan a ti panggep a tun-oyen ket mangparegta ken mangpatibker babaen ti panangipakaammo kadakuada a saanda nga agmaymaysa. Mabalin a kaipapananna daytoy ti panangisao iti, “Maragsakanak ta imbagam kaniak” wenna “Ladingitek unay. Nasakit dayta.”

Iti tunggal kasasaad nasken a pudno ti sungbattayo. Ken no maitutop, ti panagbalin a nakapuy tapno ipakita iti dadduma ti bukodyo a pagkapsutan ken kaawan ti seguridad ket mabalin a mangparnuay iti napateg a kaipapanan ti panaglalangen.

Awis nga Agtignay

No ibilangyo dagiti kasasaad dagiti pagserbianyo, ipapanyo nga addakayo iti situasionda ken no ania ti makitayo a kapatgan a makatulong no addakayo iti kasasaadda. Agkararagkayo tapno maawatanyo no kasano ti panagriknada ken surnadanyo. Mabalin a simple laeng ti panagserbiyo, ngem napnuan iti kaipapanan daytoy.

NAGMINISTRO NI JESUCRISTO NGA ADDAAN ITI EMPATHY

Idi nagparang ti Mangisalakana kadagiti Nephite, sinuruanna ida agingga nga ammona nga, iti agdama a kasasaadda, saanda a maawatan ti amin a banag a nasken nga insurona kadakuada. Ngem ammona pay a saanda a kayat a pumanaw Isuna.

Sinungbatanna babaen ti panangbaliwna manipud iti panangisuro kadakuada babaen ti panangilawlawagna iti ebangelio iti ministering kadagiti temporal a kasapulanda—nga aw-awisenna ida a mangyasiddeg kenkuana dagiti masakit, pilay, bulsek, wenna umel. Inagasanna ida. Kalpasanna inkararaganna ida ken pinagserbianna dagiti annakda, a mangbubbubos iti orasna iti tunggal maysa kadakuada a mangbendision kadakuada.

Ania ti masursurotayo manipud iti pagwadan ti Mangisalakana iti empathy iti panangserbina kadagiti Nephite?

Naisangrat dagiti artikulo iti “Pagbatayan iti Ministering” a mangtulong kadatayo a mangsursuro a mangaywan iti tunggal maysa—saan a maibinglay kas mensahe kabayatan dagiti isasarungkar. Bayat ti pannakaam-ammotayo kadagiti tao a pagserbiantayo, ipariknanto kadatayo ti Espiritu Santo tapno ammotayo no ania a mensahe ti mabalin a kasapulanda kas nayon iti panangaywan ken panangngaasitayo.

DAGITI NAGADAWAN

1. Kitaen iti W. Ickes, *Empathic Accuracy* (1997); and M. L. Hoffman, *Empathy and Moral Development: Implications for Caring and Justice* (2000).
2. Kitaen, kas pagarigan, iti Emily Teding van Berkhout and John M. Malouff, “The Efficacy of Empathy Training: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials,” *Journal of Counseling Psychology* (2016), 63(1), 32–41.
3. Kitaen, kas pagarigan, iti Brené Brown, *I Thought It Was Just Me (But It Isn't)* (2008); Theresa Wiseman, “A Concept Analysis of Empathy,” *Journal of Advanced Nursing* (1996), 23, 1162–67; and Ed Neukrug and others, “Creative and Novel Approaches to Empathy: a Neo-Rogerian Perspective,” *Journal of Mental Health Counseling*, 35(1) (Enc. 2013), 29–42.
4. Henry B. Eyring, “The Comforter,” *Liahona*, Mayo 2015, 18.